

2308000106051003 / 2008000106060002
EXAMINATION OCTOBER 2024 (ATKT EXAM)
BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)
BANKING - VII
INDIAN BANKING AND CURRENCY SYSTEM

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
 - a. Name of the Examination: **BACHELOR OF COMMERCE (SIXTH SEMESTER)**
 - b. Name of the Subject: **BANKING – VII
INDIAN BANKING AND CURRENCY SYSTEM**
 - c. Subject Code No: **2308000106051003 / 2008000106060002**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

English Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 Answer multiple choice questions.

15

1. What is the rate at which the first grade promissory notes or the credit above the approved security is termed?
 - (a) Rate of excess
 - (b) Rate of reserve
 - (c) Rate of recurrence
 - (d) None of the above

2. When did the Reserve Bank of India pass the act for nationalization in India?
 - (a) 1947
 - (b) 1948
 - (c) 1949
 - (d) 1950

3. In 1949, when the Reserve Bank of India transferred all the shares to the name of the Government, how much compensation was paid to the shareholders of one hundred rupees Per share?
 - (a) 118.00
 - (b) 118.10
 - (c) 118.20
 - (d) 118.25

4. What does Reserve Bank of India use open market policy for?
 - (a) Keeping the prices of government securities stable
 - (b) Keeping the prices of government securities high
 - (c) Keeping prices of government securities low
 - (d) None of the above

5. What tools does Reserve Bank of India use for credit regulation?
 - (a) Quantitative instruments
 - (b) Qualitative instruments of regulation
 - (c) Ethical persuasion-settlement policy
 - (d) All of the given

6. In July 1989, what was the amount of cash reserves of the Reserve Bank of India?
 - (a) 03%
 - (b) 05%
 - (c) 10%
 - (d) 15%

7. What are the disadvantages of Indian money market?
 - (a) Presence of unorganized sector
 - (b) Difference in interest rates
 - (c) Both a and b
 - (d) Neither

8. Which of the following is a money market instrument?
 - (a) Promissory note
 - (b) Exchange letters
 - (c) Commercial bills
 - (d) All of the given

9. For how long can the Inter Bank Participation Certificate be issued in the money market?
 - (a) 20 to 190 days
 - (b) 30 to 190 days
 - (c) 20 to 180 days
 - (d) 30 to 180 days

10. By which method are currency notes issued in India at present?
 - (a) Proportional reserve method
 - (b) Minimum reserve method
 - (c) Both a and b
 - (d) Neither

11. On which was the last demonetisation done in India?
 - (a) 6, November, 2016
 - (b) 7, November, 2016
 - (c) 8, November, 2016
 - (d) September 2023

12. Which of the following was not the main objective of the Demonetization of 2016?
- (a) For the purpose of curbing corruption prevailing in the nation
 - (b) To control crime money
 - (c) Aim to weed out black money held by people
 - (d) To control inflation
13. Keeping different exchange rates for import-export items is called which type of exchange rate policy?
- (a) Fixed exchange rate
 - (b) Variable exchange rate
 - (c) Multiple exchange rates
 - (d) fixed exchange rate
14. Which of the following is the factor responsible for non-performing assets?
- (a) Inappropriate technology
 - (b) Lack of demand
 - (c) Natural calamities
 - (d) All of the given
15. When is any property considered a non-performing asset? (March 2004)
- (a) 80 days
 - (b) 90 days
 - (c) 180 days
 - (d) 182 days

Q.2 Answer in brief. (Write any 4 out of 8)

8

1. List the functions of the farm credit department.
2. What are the main components of the money market? Just name it.
3. What is the minimum reserve system?
4. What is capital market?
5. State the steps taken by the Reserve Bank for clean note policy.
6. Explain the meaning of the exchange rate.
7. Point out the benefits of floating exchange rates.
8. What is Qualitative Credit Control?

Q.3 State the systematic functions of Reserve bank and explain credit to agriculture and industrial sector.

13

OR

State the characteristics of the Indian money market and explain its drawbacks.

Q.4 (A) Write short notes. (2 of 4)

8

1. Limitations of open market policy.
2. Minimum Reserve Method
3. Types of exchange rates
4. Remedies for NPA

(B) Give a reason. (2 of 4)

6

1. Why is bank rate policy necessary as a quantitative tool of credit control?
2. Is demonetization of major currency notes necessary in India?
3. Why did the Reserve Bank's exchange rate policy become important in developed India?
4. How does NPA affect Indian banking development? Give a reason.

Gujarati Version

[Max. Marks: 50]

Q.1 બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

15

1. પ્રથમ કક્ષાનાં વિનિમયપત્રો અથવા માન્ય કરેલી જામીનગીરીને વટાવી આપીને ધિરાણ કરે તેને ક્યાં દર તરીકે ઓળખવામાં કહેવામાં આવે છે.
(અ) વટાવનો દર (બ) અનામતનો દર
(ક) પુનઃવટાવનો દર (ડ) ઉપર મુજબ એક પણ નહિ
2. ભારતમાં રાષ્ટ્રીયકરણ માટે રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયાએ ક્યારે એક્ટ પસાર કર્યો.
(અ) ૧૯૪૭ (બ) ૧૯૪૮
(ક) ૧૯૪૯ (ડ) ૧૯૫૦
3. ૧૯૪૯ માં રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયાએ બધા શેર સરકારના નામે ફેરવવામાં આવ્યા ત્યારે શેરહોલ્ડરોનો સો રૂપિયાના એક શેરનું કેટલું વળતર ચુકવવામાં આવ્યું.
(અ) ૧૧૮.૦૦ (બ) ૧૧૮.૧૦
(ક) ૧૧૮.૨૦ (ડ) ૧૧૮.૨૫

4. રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયા ખુલ્લા બજારની નીતિનો ઉપયોગ શેના માટે કરે છે?
 (અ) સરકારી જામીનગીરીનાં ભાવો સ્થિર રાખવા
 (બ) સરકારી જામીનગીરીનાં ભાવો વધારે રાખવા
 (ક) સરકારી જામીનગીરીનાં ભાવો ઓછા રાખવા
 (ડ) ઉપર મુજબ એક પણ નહિ
5. રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયા શાખનિયમન માટે ક્યા સાધનોનો ઉપયોગ કરે છે?
 (અ) પરિમાણાત્મક સાધનો
 (બ) ગુણાત્મક શાખનિયમનનાં સાધનો
 (ક) નૈતિક સમજાવટ-પતાવટની નીતિ
 (ડ) આપેલ તમામ
6. જુલાઈ ૧૯૮૯માં રિઝર્વ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયાએ રોકડ અનામતનું પ્રમાણ કેટલું કરવામાં આવ્યું હતું ?
 (અ) ૦૩% (બ) ૦૫%
 (ક) ૧૦% (ડ) ૧૫%
7. ભારતીય નાણાંબજારની ખામીઓ કઈ છે?
 (અ) અસંગઠિત વિભાગની હાજરી (બ) વ્યાજના દરોમાં તફાવત
 (ક) અ અને બ બંને (ડ) એક પણ નહિ
8. નીચેનાં માંથી નાણાંબજારનું સાધન કયું છે?
 (અ) પ્રોમિસરી નોટ (બ) વિનિમયપત્રો
 (ક) વેપારી બિલો (ડ) આપેલ તમામ
9. નાણાંબજારમાં ઇન્ટર બેંક પાર્ટિસિપેશન સર્ટિફિકેટ કેટલા સમય માટે બહાર પાડી શકાય છે?
 (અ) ૨૦ થી ૧૯૦ દિવસ (બ) ૩૦ થી ૧૯૦ દિવસ
 (ક) ૨૦ થી ૧૮૦ દિવસ (ડ) ૩૦ થી ૧૮૦ દિવસ
10. વર્તમાનમાં ભારતમાં ચલણી નોટ કઈ પધ્ધતિથી બહાર પાડવામાં આવે છે?
 (અ) સપ્રમાણ અનામત પધ્ધતિ (બ) ન્યુનતમ અનામત પધ્ધતિ
 (ક) અ અને બ બંને (ડ) એક પણ નહિ
11. ભારતમાં છેલ્લું વિમુદ્રીકરણ ક્યારે કરવામાં આવ્યું.
 (અ) ૬, નવેમ્બર, ૨૦૧૬ (બ) ૭, નવેમ્બર, ૨૦૧૬
 (ક) ૮, નવેમ્બર, ૨૦૧૬ (ડ) સ્ટેમ્બર ૨૦૨૩

12. નીચેનામાંથી કયો ૨૦૧૬ ના વિમુદ્ધીકરણનો મુખ્ય હેતુ ન હતો?
 (અ) રાષ્ટ્રમાં પ્રવર્તી રહેલા ભ્રષ્ટાચારને અટકાવવાનો હેતુ
 (બ) કાઠમ મની પર અંકુશ માટે
 (ક) લોકો પાસે રહેલાં કાળા નાણાંને બહાર કાઢવાનો હેતુ
 (ડ) કુગાવાને નિયંત્રણ કરવાનો
13. આયાત-નિકાસની વસ્તુઓ માટે જુદા-જુદા વિનિમય દર રાખે તેને કયાં પ્રકારની વિનિમયદરની નીતિ કહેવામાં આવે છે ?
 (અ) સ્થિર વિનિમય દર (બ) પરિવર્તનશીલ વિનિમય દર
 (ક) બહુવિધ વિનિમય દર (ડ) બદ્ધ વિનિમય દર
14. નીચે મુજબ નોન-પરફોર્મિંગ એસેટ માટે જવાબદાર પરિબલ કયાં છે ?
 (અ) અયોગ્ય તકનીક (બ) માંગનો અભાવ
 (ક) કુદરતી આફતો (ડ) આપેલ તમામ
15. કોઈ પણ મિલકતને નોન-પરફોર્મિંગ એસેટ ક્યારે ગણવામાં આવે છે? (માર્ચ ૨૦૦૪)
 (અ) ૮૦ દિવસ (બ) ૯૦ દિવસ
 (ક) ૧૮૦ દિવસ (ડ) ૧૮૨ દિવસ

Q.2 ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૮ માંથી કોઈપણ ૪ લખો.)

8

૧. ખેતધિરાણ વિભાગનાં કાર્યોની યાદી આપો.
૨. નાણાંબજારનાં મુખ્ય ઘટકો કયાં કયા છે? માત્ર નામ આપો.
૩. ન્યૂનતમ અનામત પછિન એટલે શું?
૪. મૂડીબજાર એટલે શું?
૫. સ્વચ્છ નોટ નીતિ માટે રિઝર્વ બેન્કે લીધેલાં પગલાં નિર્દેશો.
૬. વિનિમયદરનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
૭. તરતા વિનિમયદરના લાભો દર્શાવો.
૮. ગુણાત્મક શાખ નિયંત્રણ એટલે શું?

Q.3 રિઝર્વ બેન્કનાં પ્રણાલિકાગત કાર્યો જણાવો. અને કૃષિક્ષેત્ર અને ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રે કરેલ ધિરાણ સમજાવો.

13

અથવા

ભારતીય નાણાબજારની વાક્ષણિકતાઓ જણાવી તેની ખામીઓ સમજાવો.

Q.4 (અ) ટૂંકનોંધ લખો. (૪ માંથી ૨)

8

૧. ખુલ્લા બજારની નીતિની મર્યાદાઓ.
૨. ન્યૂનતમ અનામત પદ્ધતિ
૩. વિનિમયદરના પ્રકાર
૪. NPA માટેનાં ઉપાયો

(બ) કારણ આપો. (૪ માંથી ૨)

6

૧. શાખનિયંત્રણના પરિમાણાત્મક સાધન તરીકે બેન્કદરની નિતિ કેમ જરૂરી છે?
૨. ભારતમાં મોટી ચલણી નોટોનું વિમુદ્રીકરણ જરૂરી છે?
૩. વિકસિત ભારતમાં રિઝર્વ બેન્કની વિનિમયદર નીતિનું મહત્વ શા માટે જરૂરી બન્યું?
૪. ભારતીય બેન્કિંગ વિકાસમાં એન.પી.એ કઈ રીતે અસર કરે છે? કારણ આપો.

*****END*****